

KAPITOLA I.

Když mu pokladní vrátila drobné na sto sous, Georges Duroy vyšel z restaurace.

Protože měl rád hezké vystupování, sám od sebe i jako bývalý poddůstojník, vypjal prsa, důvěrně známým vojenským gestem si nakroutil knír a rychle se rozhlédl kolem po lidech, kteří se zdrželi u večere. Byl to pohled jednoho z těch hezkých chlapců, jenž připomíná rybářskou síť vrženou do vody.

Ženy k němu zvedly hlavy; tři mladé dělnice, rozcuchaná učitelka hudby středního věku, s nedbale posazeným a věčně zaprášeným kloboučkem na hlavě a v neupravených šatech, a dvě paničky, které tu byly v doprovodu manželů, stálých hostů této laciné putyky.

Jakmile se ocitl na chodníku, zůstal na chvíli stát a v duchu přemýšlel, co bude dělat. Bylo 28. června a do konce měsíce mu

v kapse zbývaly přesně tři franky čtyřicet. To představovalo buď dvě večeře bez oběda, nebo dva obědy bez večeře, mohl si vybrat. Přemýšlel, že oběd stojí dvaadvacet sous místo třiceti, které by vydal za večeři, takže pokud se spokojí s obědy, zůstane mu frank a dvacet centimů. Za to by si mohl koupit na bulváru dvakrát párek s houskou a k tomu si dopřát dvě piva. To bývala večer jeho hlavní útrata a největší potěšení. Vydal se dolů po rue Notre-Dame-de-Lorette.

Kráčel vzpřímeně jako v dobách, kdy ještě nosíval husarskou uniformu, vypínal prsa a nohy držel od sebe, jako kdyby právě sesedl z koně. Razil si bezohledně cestu mezi chodci, vrážel do nich rameny a odstrkoval je z cesty. Už dost ošoupaný cylindr si posadil na hlavu na stranu a dupal po dláždění. Neustále se tvářil, jako by někoho vyzýval k souboji, chodce, domy a celé město. Pořád ještě v něm přežíval dokonalý voják, který se najednou ocitl v civilu.

Ačkoliv měl na sobě oblek jen za šedesát franků, uchoval si v něm jistou eleganci, sice trochu přehnanou a nenápaditou, ale přesto eleganci. Byl vysoký, dobře stavěný, měl světlé kaštanové, trochu nazrzlé vlasy a ježatý knír, dokonale načechraný na horním rtu. Oči měl světle modré s maličkou panenkou a vlasy přirozeně zvlněné, rozdělené uprostřed pěšinkou. Podobal se hrdinům laciných románů.

Chystal se jeden z těch letních večerů, kdy v Paříži chybí vzduch. Město bylo rozpálené jako pec a působilo dojmem, že se v dusné noci potí. Kanály vydechovaly svými žulovými ústy zamo-

řený vzduch a ze suterénních kuchyní stoupaly okny u chodníku odporné výpary mastné vody z umytého nádobí a zkyslých omáček.

Domovníci seděli ve vratech obkročmo na proutěných židlích jen v košilích a kouřili dýmky, zatímco chodci procházeli kolem unaveným krokem, s odkrytými hlavami a klobouky v ruce.

Když Georges Duroy došel na bulvár, opět se zastavil a přemýšlel, co udělá. Měl chuť pustit se po Champs-Élysées a dojít až na avenue du Bois de Boulogne, aby se pod stromy nadýchal trochu čerstvého vzduchu. Zároveň však toužil po nějakém milostném dobrodružství.

Jak ho dosáhnout? To nevěděl, ale čekal na něj každý den, každý večer, už celé tři měsíce. Občas si sice díky svému pěknému vzhledu a elegantnímu chování nějakou krátkou známost pořídil, ale stále doufal, že přijde nějaká větší a lepší láska.

Měl prázdnou kapsu, ale krev mu vřela a rozpaloval se tím, že se cestou otíral o nevěstky stojící na nárožích a šeptající: „Půjdeš s námi, krasavče?“ Neodvažoval se to však udělat, protože jim neměl čím zaplatit. Čekal na něco jiného, na jiné polibky, ne tak přisprostlé.

Nicméně miloval místa, kde se scházely pouliční holky, měl rád jejich tančírny, jejich kavárny a jejich ulice. Rád se s nimi potkával, mluvil s nimi, tykal jim, čichal jejich ostré voňavky, zkrátka rád se s nimi stýkal. Byly to ostatně ženy, ženy lásky. Necítil k nim opovržení mužů dávajících přednost rodinnému životu.

Zabočil k chrámu Madeleine a kráčel spolu s davem zmoženým horkem. Velké kavárny byly plné lidí, přetékaly na chodník a vystavovaly pijáky prudkému a krutému světlu, jež padalo ven z jejich osvětlených průčelí. Před nimi stály na kulatých nebo čtverhranných stolcích skleničky plné červených, žlutých, zelených a hnědých nápojů všemožných druhů. V karafách zářily průhledné kostky ledu, ochlazující krásnou čistou vodu.

Duroy zpomalil. Zatoužil si svlažit vyschlé hrdlo.

Zmocnila se ho horká žízeň letního večera. Představoval si, jak mu do úst proudí studený nápoj. Jenomže kdyby si dal za celý večer pouhá dvě piva navíc, mohl by se rozloučit se zítřejší skromnou večerí a on si příliš dobře vzpomínal na hladové večery na konci měsíce.

Řekl si: Musím vydržet do deseti a pak si dám v Americké kavárně pivo. Panebože, to je ale žízeň! Hleděl na lidi usazené u stolků a popíjející podle libosti. Míjel vyzývavým a smělým krokem kavárny a podle vystupování a obleku se snažil odhadnout, kolik má u sebe každý z těch pijáků peněz. Zaplavil ho hněv vůči těm klidně posedávajícím lidem. Kdyby jim prošacoval kapsy, našel by zlato, stříbro a peníze v hotovosti. Každý u sebe bude mít v průměru nejméně dva zlaté louisdory. V kavárně muselo takových lidí sedět kolem stovky. Stokrát dva louisdory, to dělá čtyři tisíce franků! Zamumlal „Prasata!“, ale přitom si pořád pyšně vykračoval. Kdyby mohl někoho z nich nachytat v nějakém temném zákoutí, na mou duši, že by mu bez váhání zakroutil kr-

kem, jako to dělával s drůbeží venkovanů při velkých vojenských manévrech.

Vzpomněl si na dva roky strávené v Africe, na způsob, jak drancoval u Arabů v malých posádkách na jihu. Při vzpomínce na dobrodružství, jež stálo život tři domorodce z kmene Ouled-Alane a které jemu a jeho přátelům vyneslo dvacet slepic, dva berany a zábavu na dalšího půl roku, mu po rtech přeletěl krutý a zároveň veselý úsměv.

Viníky nikdy nenašli, protože je ostatně ani nehledali, neboť Arabové byli považováni za přirozenou kořist vojáků.

V Paříži to bylo něco jiného. Člověk tu nemohl svobodně a daleko od civilizace loupit se šavlí u boku a s pistolí v ruce. Ještě teď však v sobě cítil pud poddůstojníka v dobyté zemi. Po těch dvou letech strávených v poušti se mu opravdu stýskalo. Škoda, že tam nezůstal! Ale doufal, že až se vrátí, bude se mu dařit líp. A teď...! Ano, teď je to hnus!

Pohnul jazykem v ústech a trochu jím mlaskl, jako by se chtěl ujistit, jak suché má patro.

Kolem se pomalu vlekl unavený dav a Duroy si stále v duchu říkal: Hovada! Všichni ti pitomci mají u sebe prachy! Strkal do lidí a pohvizdoval si veselé písničky. Odstrčení pánové se pohoršeně otáčeli, ženy šeptaly: „To je ale zvíře!“

Minul divadlo Vaudeville a zastavil se naproti Americké kavárně. Přemýšlel, jestli si má dát konečně pivo, tolik ho trápila žízeň. Než se rozhodl, pohlédl na svítící hodiny na ulici. Bylo čtvrt